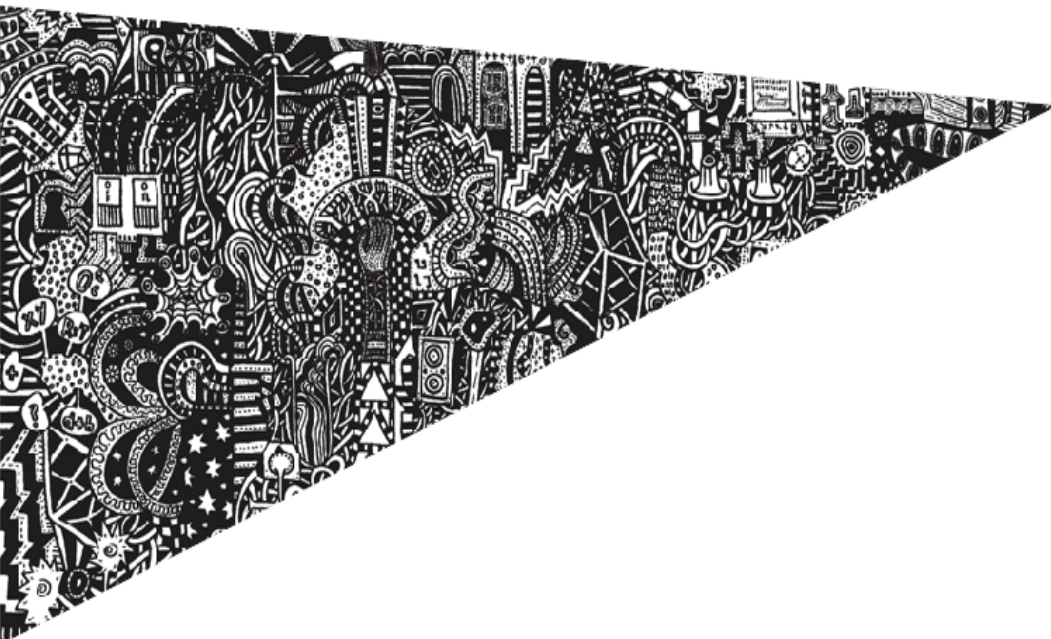

Vetlanda kommun

Granskning av delårsbokslut per 30 juni 2013

Genomförd på uppdrag av revisorerna
5 september 2013

Jonas Leander
Helena Patrikson
Ulrika Strånge
Johanna Thalén

Innehållsförteckning

1. Sammanfattning.....	2
2. Inledning	4
2.1 Bakgrund	4
2.2 Granskningens syfte och omfattning	4
2.3 Metod.....	4
3. Rättvisande räkenskaper	5
3.1 Bokslutsprocessen	5
3.2 Noteringar från väsentliga balanskonton	5
3.3 Bedömning.....	6
4. Resultatanalys	7
4.1 Översiktlig sammanställning.....	7
4.2 Utfall delårsbokslut per 30 juni 2013	7
4.3 Bedömning.....	8
5. Mål för god ekonomisk hushållning.....	9
5.1 Bedömning.....	10

1. Sammanfattning

Vi har i enlighet med Kommunallagen översiktligt granskat Vetlanda kommuns delårsrapport per 30 juni 2013. Granskningens och revisionsrapportens syfte gällande delårsbokslutet är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Kommunallagen föreskriver att budgeten skall innehålla mål och riktlinjer för verksamheten samt finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Dessa mål skall utvärderas i delårsrapporten och i årsredovisningen.

Granskningen av delårsrapporten är en översiktlig granskning och den är väsentligt begränsad i förhållande till en revision av årsbokslutet.

Syftet med revisorernas översiktliga granskning är att bedöma om:

- resultatet i delårsrapporten, som ska behandlas av kommunfullmäktige, är förenligt med de finansiella och verksamhetsmässiga mål som fullmäktige beslutat.
- delårsrapporten ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning.

Granskningen utgår från den lämnade delårsrapporten och med utgångspunkt från den översiktliga granskningen har vi gjort nedanstående bedömningar/iakttagelser:

- Vår bedömning av att delårsrapporten i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning och att den är upprättad i enlighet med gällande lagstiftning.
- Implementeringen av ett nytt ekonomisystem vid årsskiftet 2012/2013 har varit förenat med ett antal problem. Detta har tagit mycket resurser i anspråk och påverkat ekonomiavdelningens arbete och dokumentation av delårsbokslutet per den 30 juni 2013.
- Det finns ett antal balansposter som vid vår granskning inte var helt avstämde och analyserade. Enligt uppgift ska ekonomiavdelningen utreda och åtgärda identifierade brister till årsbokslutet 2013.
- Prognosen för verksamhetsåret 2013 avviker från budget med ca 40 mnkr. I prognosen har inte hänsyn tagits till återbetalning av medel från AFA Försäkring. Många nämnder/verksamheter prognostiserar med betydande underskott per 31/12 2013. Det är mycket viktigt att nämndernas resultat analyseras och att lämpliga åtgärder vidtas för att nå en långsiktig ekonomi i balans och att verksamheternas utfall ryms inom beslutade ramar. Utifrån lagd prognos finns det en risk för att balanskravet och målen för god ekonomisk hushållning inte uppnås för 2013.

- I delårsrapporten framgår att kommunen planerar att ta medel i anspråk från "utvecklingsreserven". Det är av största vikt att utvecklingsreserven inte används för utökningar av driftsbudgeten, utan till särskilt angivna ändamål. En tydlighet kring hur utvecklingsreserven ska användas, för att undvika att verksamheterna utökas utan långsiktig finansiering, är mycket viktig och grundläggande för en god ekonomisk hushållning.
- Nämndernas arbete med mål och kopplingen till de av kommunfullmäktige fastställda effektmålen har utvecklats sedan föregående år. Per 30 juni 2013 är det en stor andel mål som är delvis uppfyllda. Förvaltningsberättelsen bör innehålla uppgift vilka åtgärder/aktiviteter som planeras för att er hålla måluppfyllelse vid verksamhetsårets slut.
- Delårsrapporten kan med fördel innehålla en fullständig koncernredovisning så att kommunens resultat och ställning även inkluderar de kommunala bolagen och kommunalförbund.

2. Inledning

2.1 Bakgrund

Vi har av de förtroendevalda revisorerna i Vetlanda kommun fått i uppdrag att genomföra en översiktlig granskning av kommunens delårsrapport per den 30 juni 2013.

2.2 Granskningens syfte och omfattning

Enligt kommunallagen är det de förtroendevalda revisorernas uppgift att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen är tillräcklig. Granskningen av delårsbokslutet är en översiktlig granskning som är begränsad i förhållande till den granskning som sker vid årsbokslutet.

Rapportens syfte är att vara en del av det underlag som revisorerna använder inför bedömningen av delårsrapporten samt sitt ställningstagande i revisionsberättelsen vid räkenskapsårets slut.

Granskningen har sin utgångspunkt i den lämnade delårsrapporten, som avser hela kommunen. Den har koncentrerats till att bedöma väsentliga poster i delårsbokslutet och analys av resultat mot budget och prognos. De kommunala bolagen ingår inte i granskningen.

2.3 Metod

Granskningen har i enlighet med god revisionssed varit översiktlig och bygger på intervjuer, analytisk granskning av resultaträkningen, jämförelser mot budget och föregående år samt en rimlighetsbedömning av balansräkningens väsentligaste poster och prognosunderlag samt måluppfyllelse.

Granskningen är utförd med särskilt beaktande av den kommunala särarten. En revision innefattar att granska ett urval av underlag för belopp och annan information i räkenskapshandlingarna. I revisionen ingår också att pröva de redovisningsprinciper som använts i verksamheten. Planeringen är genomförd med utgångspunkt i en risk- och väsentlighetsanalys. Det innebär att vi har koncentrerat våra insatser där risken för väsentliga fel är störst. Riskbedömningen påverkas bl.a. av posternas storlek, mängden transaktioner samt förekomst av komplexa transaktioner och svåra bedömningar.

Rapporten har begränsats till väsentliga iakttagelser.

3. Rättvisande räkenskaper

Det ska göras en bedömning om kommunens ekonomi är i balans och att räkenskaperna är rättvisande. En förutsättning för denna bedömning är att samma redovisningsprinciper tillämpas vid såväl delårsbokslut som årsbokslut.

3.1 Bokslutsprocessen

Vetlanda Kommun upprättar ett delårsbokslut per 30 juni samt ett årsbokslut per 31 december. Ekonomikontoret har gett ut anvisningar för halvårsbokslutet 2013-06-30. Enligt uppgift bedöms följsamheten till dessa vara god.

Samma redovisningsprinciper som i föregående års del- och årsbokslut har tillämpats.

Vetlanda kommun genomförde vid årsskiftet 2012/2013 ett byte av ekonomisystem. Generellt innebär byte av ekonomisystem alltid en ökad risk och osäkerhet i bokslutsprocessen. Det innebär att noggranna avstämningar behöver ske av att all information överförs från det tidigare systemet till det nya på ett säkert sätt. Även ändringar av rutiner och arbetssätt är en naturlig följd av ett systembyte. Enligt uppgift från ekonomiavdelningen har implementeringen av det nya ekonomisystemet inte varit problemfri. Det har förekommit och finns fortfarande avstämningsproblem av ett antal konton och detta innebär en ökad osäkerhet i den finansiella redovisningen inkluderande bokslutsprocessen. Införandet av det nya ekonomisystemet har tagit mycket resurser i anspråk, vilket medfört att delårsbokslut blivit försenat. Bokslutsdokumentationen har inte varit av samma kvalitet som tidigare år.

I kommunallagen beskrivs koncernperspektivet i kommunens verksamhet. För bedömning av kommunens hela verksamhet ska inte åtskillnad ske beroende av i vilken juridisk form verksamheten bedrivs. I Vetlanda kommun är de kommunala bolagens resultat en betydelsefull del av det totala resultatet i kommunkoncernen. Resultaten för respektive bolag samt resultatandelar i kommunalförbund redovisas i delårsrapporten. Vår bedömning är att delårsrapporten med fördel kan innehålla en fullständig koncernredovisning så att det finns en samlad bild av kommunens resultat och ställning per 30 juni 2013.

3.2 Noteringar från väsentliga balanskonton

I nedanstående avsnitt ges kommentarer till noteringar och iakttagelser som gjorts gällande väsentliga balansposter per 30 juni 2013.

Det fanns ett antal balansposter som inte var helt avstämnda och analyserade vid upprättandet av delårsbokslutet. Nedan redovisas exempel på större poster som innehöll oklarheter vid vår granskning:

- *Materiella anläggningstillgångar*

Anläggningsregistret i det nya ekonomisystemet har ännu ej tagits i bruk, detta medförde att det inte har varit möjligt att stämma av innehållet i denna balanspost vid delårsbokslutet.

- *Förutbetalda kostnader och Upplupna kostnader*

Ett antal automatiska periodiseringar av kostnader, som ska fördelas över en längre tidsperiod, sker varje månad i det nya ekonomisystemet. Utredning kommer att ske av hur detta utförs och hur specifikationer ska upprättas för dessa poster i samband med framtida del- och årsbokslut.

- *Kundfordringar*

Avstämningen av kundreskontran har försvårats p.g.a. att inbetalningsfilerna inte har kunnat "matchas" fullt ut mot obetalda kundfordringar i reskontran. Utredning pågår av differenserna så att osäkerhet i avstämningen mellan huvudbok och reskontra inte ska uppstå i årsbokslutet 2013.

3.3 Bedömning

Bokslutsprocessen avseende upprättandet av delårsbokslutet har i stor utsträckning påverkats av bytet av ekonomisystem och de osäkerheter som detta har medfört i den finansiella rapporteringen. Ekonomiavdelningen är medveten om bristerna och kommer, enligt uppgift, att arbeta med att utreda och åtgärda dessa brister och identifierade differenser inför årsbokslutet 2013.

Vår bedömning är att redovisade belopp i balans- och resultaträkning ser rimliga ut i förhållande till föregående års delårsbokslut, budget och lämnade förklaringar till avvikelser/differenser.

Vår bedömning blir därför att delårsrapporten per den 30 juni 2013, i allt väsentligt ger en rättvisande bild av kommunens ekonomiska resultat och ställning och den är upprättad i enlighet med de krav som finns i Lagen om kommunal redovisning, rekommendationer från Rådet för kommunal redovisning och fastställda bokslutsanvisningar.

4. Resultatanalys

4.1 Översiktlig sammanställning

Resultaträkning, totalt för kommunen	Utfall jan-juni 2013	Utfall jan-juni 2012	Skillnad	Prognos 2013	Budget 2013	Skillnad
Verksamhetens intäkter	193 443	196 185	-2 742			
Verksamhetens kostnader	-820 138	-799 546	-20 592			
Avskrivningar/nedskrivningar	-25 914	-24 195	-1 719			
Verksamhetens nettokostnader	-652 609	-627 556	-25 053	-1 307 652	-1 262 473	-45 179
Skatteintäkter	502 764	483 411	19 353	1 002 609	1 013 100	-10 491
Generella statsbidrag och utjämnings	136 350	132 223	4 127	272 700	256 800	15 900
Finansnetto	-1 079	1 262	-2 341	-1 600	-1 200	-400
Periodens resultat	-14 574	-10 660	-3 914	-33 943	6 227	-40 170

4.2 Utfall delårsbokslut per 30 juni 2013

Kommentarer till resultatet för perioden januari – juni 2013:

- Per den 30 juni 2013 redovisar kommunen ett underskott motsvarande ca -15 mnkr. Resultatet vid föregående års bokslut uppgick till ca -11 mnkr. Under hösten 2012 fick kommunen en återbetalning av FORA från AFA Försäkring motsvarande 26 mnkr och reavinsten vid försäljning av mark gav 14 mnkr. Vid upprättande av delårsrapporten per den 30 juni 2013 bedömdes att motsvarande utbetalningar från AFA Försäkring kommer att uppgå till ca 20 mnkr under 2013. Bedömning görs att reavinsterna för 2013 inte kommer att uppgå till så höga belopp som 2012.
- Helårsprognosen för 2013 visar ett underskott som uppgår till ca 34 mnkr. Avvikelsen mot budget är ca 40 mnkr, då budgeterat resultat uppgick till ca 6 mnkr. I prognosen har inte hänsyn tagits till kommande återbetalning av medel från AFA Försäkring. Av det prognostiserade underskottet beräknas 16 mnkr täckas genom att kommunen tar tidigare avsatt utvecklingsreserv i anspråk.
- Ett flertal nämnder redovisar betydande underskott i sina prognoser för helåret 2013. Socialnämnden bedömer att underskottet för 2013 kommer att uppgå till ca 15 mnkr, varav försörjningsstödet utgör 9 mnkr av det beloppet. Andra förklaringar till budgetavvikelsen är ökade kostnader för familjehem och placeringar av vuxna i HVB-hem. Vård- och omsorgsnämnden redovisar ett underskott uppgående till 6 mnkr i sin prognos och det förväntade underskottet avser främst funktionshinderomsorg och hemtjänst. Även tekniska nämnden prognostiserar ett underskottet uppgående till 4 mnkr och detta beror på ökade kostnader för bostadsanpassningar. Barn- och utbildningsnämndens förväntade underskott, på 3 mnkr, är till stor del hänförlig till förskoleverksamheten.

4.3 Bedömning

De avvikelser som finns i resultaträkningen mellan utfall och budget för perioden har i allt väsentligt kunnat analyseras och trovärdiga och rimliga förklaringar finns.

En prognos innehåller alltid ett antal osäkerhetsfaktorer. Några faktorer som väsentligt kan förändra kommunens årsresultat jämfört med den prognos som lagts per den 30 juni 2013, är t ex förändrade skatteintäkter, ytterligare återbetalning av medel från AFA/FORA, reavinster, investeringstakt och ränteläge. Vår bedömning är att de antaganden och beräkningar som prognosen är baserad på är rimliga, med hänsyn till vad som var känt då prognosen upprättades. Inga uppgifter, som väsentligt påverkar prognosen, har framkommit under vår granskning.

Underskottet i prognosen uppgår till ca 34 mkr och beror på ett antal faktorer. Ett antal nämnder visar betydande underskott i sina prognoser. Såsom prognosen redovisas i delårsrapporten finns det en risk för att balanskravet och därmed även målen för god ekonomisk hushållning inte uppnås för 2013. I delårsrapporten framgår att kommunen planerar att ta medel i anspråk från "utvecklingsreserven". Det är av största vikt att utvecklingsreserven inte används för utökningar av driftsbudgeten, utan till särskilt angivna ändamål. En tydlighet kring hur utvecklingsreserven ska användas, för att undvika att verksamheterna utökas utan långsiktig finansiering, är mycket viktig och grundläggande för en god ekonomisk hushållning.

För att nå långsiktig balans i ekonomin för hela kommunen bör nämndernas underskott noggrant analyseras och lämpliga åtgärder bör vidtas så att verksamheternas ekonomiska utfall kan rymmas inom beslutade ramar.

5. Mål för god ekonomisk hushållning

Utgångspunkten för Vetlanda kommuns styrning är att uppnå god ekonomisk hushållning. I budgeten som gäller för 2013 har kommunfullmäktige fastställt effektmål inom 6 målsektorer. Dessa sektorer berör nämnderna i varierande omfattning. På nämnds nivå ska nämndspecifika mål utformas som har koppling till fullmäktiges mål. Utöver detta ska de olika verksamheterna utforma egna mål enligt samma princip. Nämnderna har även ett behov av att mäta och sätta relevanta mål för sin verksamhet inom områden som inte har någon koppling direkt mot ett specifikt fullmäktigemål. Det kan exempelvis handla om jämförelser mot nationella mål, olika handlingsprogram och liknande.

Nedan anges de 6 målsektorerna med tillhörande effektmål.

- **Kultur och fritid**
 - Ett kulturhus med klargjord profil beslutas och projekteras under mandatperioden.
 - Inslag riktade till barn och unga i kommunens egna verksamheter ska öka.
- **Samhällsbyggnad – Näringsliv**
 - Balans i befolkningsutvecklingen senast 2014.
 - Ökad lyhörddhet gentemot det lokala näringslivets utveckling, behov och önskemål uttryckt i en näringslivspolicy.
- **Miljö-Hälsa**
 - Ökad produktion av förnyelsebar energi, energieffektivisering av kommunens egna lokaler och transporter.
 - Samspelet mellan folkhälsa – miljö uppmärksammas.
- **Utbildning**
 - I grundskolan och gymnasieskolan ska andel elever som når kunskapsmålen öka och resultaten förbättras under elevens studietid.
 - Andel elever som är gymnasie- respektive högskolebehöriga och som går vidare till högre nivå ska årligen öka.
- **Individ-Omsorg**
 - Hög andel nöjda kunder, resultat av insatser och bra resursutnyttjande inom omsorgens alla verksamhetsgrenar ska kunna redovisas.
 - Inom vård och omsorg ska så långt möjligt val av utförare och inflytande över vilken hjälp man vill ha erbjudas alla kunder.
- **Organisation-Personal-Ekonomi**
 - Vetlanda ska målmedvetet arbeta för att kunna uppfylla kriterierna för att kunna utses till kvalitetskommun.
 - En kultur som uppmuntrar engagemang kring ”ständiga förbättringar” ska utvecklas och det kundnära förbättringsarbetet prioriteras.
 - Ekonomi i balans ska vara styrande.

I delårsrapporten kommenterar kommunen att det skett en utveckling av nämndernas målarbete och koppling till fullmäktiges fastställda effektmål sedan föregående år. Det poängteras dock att detta fortfarande är ett pågående arbete inom vissa verksamhetsområden. Samtidigt poängteras att den ekonomiska situationen ser mycket bekymmersam ut och helårsprognosen bedöms hamna på ett större underskott där flera av förvaltningarna förväntas redovisa negativa resultat.

5.1 Bedömning

I förvaltningsberättelsen redovisas måluppfyllelsen för ovanstående 13 kommunfullmäktigemål, 2 mål bedöms vara uppfyllda och 11 mål bedöms vara delvis uppfyllda. Det bedöms som positivt att samtliga kommunfullmäktigemål har en koppling till en eller flera nämnder. Det noteras dock att det finns en nämnd som saknar koppling till målet "ekonomi i balans ska vara styrande".

Nämnderna redovisar även 13 mål som inte har någon direkt koppling till kommunfullmäktiges mål. Måluppfyllelsen för dessa är att 1 mål bedöms som inte uppfyllt, 5 mål bedöms vara delvis uppfyllda och 7 mål bedöms vara uppfyllda.

Då många mål redovisas som delvis uppfyllda skulle förvaltningsberättelsen bli tydligare och mer innehållsrik om den även innehöll en kort beskrivning under respektive mål, av vilka åtgärder som ska genomföras under resterade del av året för att försöka erhålla en större andel uppfyllda mål. I de fall man kan göra en bedömning av hur måluppfyllelsen kommer att se ut vid årets slut kan en sådan med fördel framgå av förvaltningsberättelsen.

Kommunen gör bedömningen att den ekonomiska situationen måste förbättras fram till årsskiftet för att det ska vara möjligt att klara balanskravet och målen för god ekonomisk hushållning per den 31 december 2013.